

I. megoldás: Jelöljük a keresett szám ismeretlen számjegyeit x_1, x_2, \dots, x_n -nel. Ekkor a feladat olyan szám keresését kívánja, melyre

$$4 \cdot x_1 x_2 \dots x_n 4 = 4 x_1 x_2 \dots x_n.$$

Itt az egymásutáni betűk egy szám 10-es számrendszerbeli alakjának számjegyeit jelentik, a szorzás jelét mindig kiírjuk. A baloldal utolsó jegyét beszorozva 4-gyel ($4 \cdot 4 = 16$) adódik, hogy $x_n = 6$; ezt a baloldalon beírva folytathatjuk a szorzást és kapjuk, hogy $4 \cdot 6 = 24$, $24 + 1 = 25$ és így $x_{n-1} = 5$. Hasonlóan folytatva tovább sorra a 2, 0, 1 jegyeket kapjuk. Utóbbit 4-gyel szorozva 4-et kapunk, és nem marad továbbviendő egység, így kapjuk, hogy

$$4 \cdot 102\,564 = 410\,256.$$

Nem kell az eljárást a 4-es jegynél befejezni, ekkor olyan számokhoz jutunk, melyek az 102 564 számjegysorozat többszöri megismétlésével keletkeznek. Ezek mind rendelkeznek a kívánt tulajdonsággal és az eljárásból belátható, hogy csak ezek a számok felelnek meg.

Lényegében ugyanígy adódik az eredmény akkor is, ha a jobboldali szám osztása révén határozzuk meg sorra a számjegyeket x_1 -től kezdve.

II. megoldás: Legyen a 4-es előtti jegyekből álló szám x és legyen n jegyű. Ekkor az adott szám $10x + 4$. A 4-es előre téve $4 \cdot 10^n$ -t fog jelenteni s ezt a számot követi az x szám. Így a feladat olyan x és n természetes számok keresését kívánja, amelyekre

$$4(10x + 4) = 4 \cdot 10^n + x, \quad 39x = 4(10^n - 4).$$

A feladat tehát olyan n egész szám keresését kívánja, melyre $4(10^n - 4)$ osztható $39 = 3 \cdot 13$ -mal. Mivel

$$10^n - 4 = (10^n - 1) - 3 = 99 \dots 9 - 3$$

osztható 3-mal, így csak a 13-mal való oszthatóságot kell biztosítani, és mivel 4 relatív prím a 13-hoz, így csak $10^n - 4$ lehet 13-mal osztható. $10 - 4$ és $10^2 - 4$ nem osztható vele, tehát $n > 2$. Ez esetben

$$10^n - 4 = 100 \cdot 10^{n-2} - 4 = 4 \cdot (25 \cdot 10^{n-2} - 1) = 4[26 \cdot 10^{n-2} - (10^{n-2} + 1)].$$

Itt a 4 relatív prím a 13-hoz, 26 osztható vele, tehát a $10^{n-2} + 1$ -nek kell 13-mal oszthatónak lennie. Tudjuk, hogy 1001 osztható 13-mal, így $n - 2 = 3$, $n = 5$ a legkisebb kitevő, amelyik megfelel a feltételnek.

$$x = \frac{4 \cdot (10^5 - 4)}{39} = 10\,256,$$

a keresett szám tehát

$$102\,564.$$

Megjegyzés: 1. A $10^m + 1$ kifejezés ($n - 2$ helyett m -et írtunk) mindig osztható 13-mal, ha m a 3-nak páratlan többszöröse, mert ha $m = 3(2k + 1)$, akkor

$$\begin{aligned} 10^m + 1 &= (10^3)^{2k+1} + 1 = \\ &= (10^3 + 1)(10^{3 \cdot 2k} - 10^{3(2k-1)} + 10^{3(2k-2)} + \dots - 10^3 + 1) \end{aligned}$$

és $10^3 + 1 = 7 \cdot 11 \cdot 13$. Ha viszont $m = 3(2k + 1) + r$, $r = 1, 2, 3, 4$ vagy 5, akkor

$$10^m + 1 = (10^{3(2k+1)+r} + 10^r) - (10^r - 1) = 10^r(10^{3(2k+1)} + 1) - (10^r - 1).$$

Itt az első tag osztható 13-mal, a második viszont nem, mert $9, 99 = 9 \cdot 11, 999 = 9 \cdot 111 = 9 \cdot 3 \cdot 37, 9999 = 9 \cdot 1001 + 990$ és $99999 = 99 \cdot 1001 + 900$; és itt egyik tényező sem osztható 13-mal, ill. az első tag osztható vele, a második azonban nem, tehát ($m = n - 2$ -t visszaírva) a felírt egyenlet összes megoldásai

$$x = \frac{4(10^{6k+5} - 4)}{39}, \quad k = 0, 1, 2 \dots$$

Könnyen látható, hogy ezek éppen az előző megoldásban említett alakú számok.

2. Kérdés, nem csak véletlen-e, hogy találtunk a feltételnek megfelelő számot. Erre csak azt jegyezzük meg, hogy az utolsó feladatnak sincs mindig megoldása. *Fermat* egy nevezetes számelméleti tételéből, illetőleg annak *Eulertől* származó általánosításából következik, hogy olyan m kitevő minden a egész számhoz van, amelyre $10^m - 1$ osztható a -val, ha a páratlan és nem osztható 5-tel; ezzel szemben $10^m + 1$ pl. 3-mal nem lehet osztható, mert $10^m + 1 = (10^m - 1) + 2$, ami 3-mal osztva 2-t ad maradékul, mert az első tag osztható 3-mal, bármilyen természetes szám is m .